

The Assessment of Motor and Process Skills

"The Assessment of Motor and Process Skills" (AMPS) är en innovativ observationsundersökning som mäter kvaliteten på en individs förmåga att utföra hushålls- (instrumentella) eller personliga aktiviteter i det dagliga livet (ADL). Kvaliteten på ADL-utförandet bedöms genom att värdera ansträngning, effektivitet, säkerhet och oberoende i 16 motoriska färdighetsmoment och 20 processfärdighetsmoment. ADL-motoriska och ADL processfärdigheter liknar de målinriktade handlingar som finns definierade under domänerna aktivitet och delaktighet i ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health, WHO, 2001), och är således de små enheter av utförande som tillsammans resulterar i att en uppgift utförs och slutförs i sin helhet.

Mer specifikt, i den miljö där de för personen relevanta och självvalda ADL-uppgifterna utförs, observeras och graderas personens ADL motoriska färdigheter och ADL processfärdigheter:

- **ADL motoriska färdigheter** är de testvariabler som används för att gradera nivån på de observerade färdigheter som används för att förflytta kroppen eller föremålen i uppgiften
- **ADL processfärdigheter** är de testvariabler som används för att gradera nivån på de observerade färdigheter som används när man (a) väljer, handhar och använder verktyg och material., (b) genomför enskilda handlingar och steg, samt (c) modifierar utförandet när man stöter på problem.

Till exempel, när en person ska göra en smörgås med marmelad är några av handlingarna som måste utföras, (a) **går** till skåpet, (b) hittar och väljer rätt sorts bröd (söker/lokaliserar, **väljer**), (c) sträcker sig efter (når), **greppar** och **lyfter** påsen med bröd, (d) **transporterar** brödet till arbetsytan, (e) håller effektivt i och öppnar bröd-påsen genom att ta bort påsförslutaren (hanterar, **manipulerar**, **koordinerar**), (f) **inleder** nästa steg att bre marmelad på brödet, (g) brer ut marmeladen med lagom kraft utan att brödet går sönder (kalibrerar), (h) städar upp på arbetsytan när man är klar (återställer).

AMPS är ett test av skickligheten i själva "görandet" i en aktivitet. Det är viktigt att poängtera att det **inte** är personens neuromuskulära, biomekaniska, kognitiva eller psykosociala svårigheter (ex styrka, rörelseomfång, minne) som bedöms. AMPS är inte heller designat för att användas till att värdera underliggande kapaciteter hos en person (ex förmågan att greppa, förmågan att planera sitt handlande). Till skillnad från funktionsnedsättningar och underliggande kapaciteter är ADL motoriska och ADL processfärdighetsmomenten i AMPS de målinriktade handlingar som utförs under ett aktivitetsutförande. Med detta menas att AMPS används för att värdera/bedöma aktivitet och delaktighet och inte kroppsfunktioner eller omgivningsfaktorer som man beskriver i ICF (WHO, 2001).

Resultatet från en AMPS bedömning kan användas för att svara på följande fyra frågor:

- 1. Varför upplever personen svårigheter? Svaret kan du få från AMPS rådat rapport för den personen. Där kan du utläsa vilka ADL motoriska och/eller ADL processfärdighetsmoment som personen utförde effektivt eller inte.
- 2. Vilken svårighetsgrad på aktiviteterna kan personen klara av? Svaret på den här frågan kan du utläsa från det mått på ADL motorik och ADL process som finns angivet på rapporten och som ger ett värde på personens förmåga.

- 3. Vilken typ av intervention behöver personen – återställande eller kompensatorisk? Svaret på den här frågan kan också utläsas från det mått på ADL motorik och ADL process som ges i en rapport. Personer med ett lågt förmågemått kommer förmodligen att dra mera nytta av adaptiva strategier än av återställande strategier.
- 4. Har personens ADL utförande blivit bättre efter interventionen? Svaret på den här frågan kan du också utläsa från det mått på ADL motorik och ADL process som du får i en rapport vilka förmedlar ett objektivet värde på en eventuell förändring när du gjort observationen på nytt. Förändring av en persons förmåga kan användas i forskning och i kvalitetssäkringsprogram och förser oss med en objektiv metod att använda för att visa våra klienter, kollegor, beslutsfattare och politiker att den arbetsterapeutiska interventionen har ökat klienternas förmåga att klara sig själva. Även om interventionen har varit av adaptiv karaktär har klientens förmåga ökat eftersom man då har eliminerat möjliga hinder i miljön runt personen. Ökad ADL förmåga kan uppstå även om personens neuromuskulära, biomekaniska, kognitiva eller psykosociala svårigheter eller underliggande kapaciteter kvarstår/förblir oförändrade.

För arbetsterapeuter utgör AMPS ett kraftfullt och känsligt instrument, som kan hjälpa till vid interventionsplanering och för att dokumentera förändring. AMPS är en idealisk bedömning för miljöer där arbetsterapeuter behöver demonstrera effektiviteten av sina interventioner på ett kostnadseffektivt och klientcentrerat sätt.

Vi är mycket entusiastiska över AMPS. Dess utveckling spänner nu över två decennier, och har fått stöd från American Occupational Therapy Foundation and Association och the National Institutes on Aging. AMPS-kurser har genomförts i 18 länder runtom i världen. AMPS representerar ett revolutionerande och mycket nytt angreppssätt för problemet hur arbetsterapeuter ska göra sig en föreställning om och undersöka förmåga. Den är olik alla andra undersökningar som du har träffat på tidigare. Vi är säkra på att du kommer att dela vår entusiasm över att vi nu har ett sådant verktyg tillgängligt.

AMPS KURS OCH KALIBRERING

Under utvecklingen av AMPS, har det blivit mer och mer tydligt att valid och reliabel administrering och tolkning kräver att intresserade individer (a) deltar i en kurs, och (b) blir kalibrerade som bedömare. Den fem dagar långa kursen ger viktig information angående den teoretiska grunden för AMPS samt inläring genom erfarenhet av hur man administrerar och bedömer i AMPS.

I den 5 dagar långa AMPS-kursen, får deltagarna också värdefull grundläggande information om aktivitetsbaserade bedömningar och interventioner. Faktum är att efter en AMPS-kurs har deltagare ofta kommenterat att de äntligen har funnit sin nisch, sin unika aktivitetsbaserade roll i rehabiliteringsteamet. Med de nya färdigheter och insikter som de utvecklats under kursen har de ökat självförtroende och de är mycket kapabla och aktiva förespråkare för arbetsterapi och användandet av ”görande” både som medel och mål när de genomför arbetsterapeutiska åtgärder.

Slutligen, för att bli en kalibrerad bedömare krävs att möjliga bedömare ser och bedömer inspelade AMPS-observationer på film under kursen och sedan genomför 10 egna observationer ”live” efter kursen. Genom att beräkna varje bedömares personliga kalibreringsvärde kan vi avgöra om personen använder AMPS på ett reliabelt sätt.

FÖRDELAR OCH BEGRÄNSNINGAR MED AMPS AMPS är unikt på flera sätt, bland annat följande:

1. De ADL-uppgifter som klienten utför för undersökningsproceduren är valda av klienten och är meningsfulla och relevanta för hennes eller hans boendesituation. Man tror att utförandet av aktiviteter maximeras när individen har möjlighet att välja och gå in i en aktivitet som stämmer överens med vad individen själv vill.
2. AMPS förser arbetsterapeuter med ett kraftfullt och känsligt instrument som ger stöd vid planering av åtgärder och för att dokumentera förändringar.
3. AMPS är en idealisk bedömning för vårdmiljöer där arbetsterapeuter behöver kunna visa effekten av sina åtgärder på ett kostnadseffektivt och klient-centrerat sätt.
4. Undersökningen kräver ingen särskild utrustning och kan administreras inom 30 till 40 minuter i lämplig lokal.
5. Mätmodellen som används för att utveckla AMPS tillåter arbetsterapeuten att undersöka klientens förmåga, medan man tar hänsyn till den relativa utmaningen hos varje aktivitet som klienten utför. Som ett resultat av detta kan klienter som bedömdes i olika uppgifter direkt jämföras.
6. Mätmodellen som används för att analysera klientens poäng tillåter oss också att bilda mått som är justerade för att ta hänsyn till strängheten hos den bedömaren som observerade utförandet. Som ett resultat av detta är inte individens förmågemått påverkade av den speciella bedömaren som observerade utförandet.
7. AMPS är konstruerat så att det kan administreras för barn över utvecklingsåldern 3 år, ungdomar, vuxna och äldre där man undrar hur deras utförande fungerar. Personens diagnos eller anledningen till begränsningarna har ingen betydelse.
8. AMPS har standardiserats internationellt/flerkulturellt på över 47.000 personer.

AMPS har följande begränsningar:

1. Deltagande i en 5-dagars kurs för träning och kalibrering, med efterföljande testning av 10 klienter krävs för att utveckla färdighet i att administrera och tolka AMPS, samt för att fullgöra bedömarkalibreringsprocessen.
2. AMPS är inte lämplig att använda för att bedöma barn under en utvecklingsålder på 3 år eller personer som inte behöver eller är ovilliga att delta i enkla dagliga aktiviteter.
3. Om AMPS ska användas för utvärdering av behandling, kvalitetssäkring eller forskning måste det bearbetas med data. Detta är nödvändigt för att få ett motoriskt förmågemått och ett processförmågemått som har justerats för (a) utmaningen av den aktivitet som personen utförde och (b) mildheten hos den bedömaren som poängsatte personens utförande. Dataprogrammet är inkluderat i AMPS-kursernas kursmaterial.
4. AMPS manual och dataprogram tillhandahålls enbart personer som deltar i AMPS tränings- och kalibreringskurser.

Är du legitimerad arbetsterapeut och intresserad av att gå en AMPS kurs kan du inhämta mer information på vår hemsida, www.amps.se eller kontakta oss på Trestjärnan AB epost: larare@amps.se